

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 17 juni 2015

736/2015

Lag

om ändring av förundersökningslagen

Utfärdad i Helsingfors den 12 juni 2015

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 4 kap. 15 § 3 mom., 7 kap. 7 och 8 §, 9 § 1 mom. och 11 § 1 mom. samt 9 kap. 4 §, av den 4 kap. 15 § 3 mom. sådant det lyder i lag 818/2014, som följer:

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

En part har inte den rätt som avses i 1 mom., om det är nödvändigt att avstå från att lämna ut uppgifterna för att skydda ett mycket viktigt allmänt eller enskilt intresse. En part har inte rätt att få information om uppgifter som avses i 11 § 2 mom. 6 a eller 7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

7 kap.

Förhör

7 §

Hinder för att höra någon som vittne

Som vittne vid förundersökning får inte förhöras den som inte skulle få vittna i rättegång som gäller det brott som undersöks.

Undersökningsledaren beslutar om förhör i bevissyfte eller vittnesförhör med den som avses i 17 kap. 27 eller 30 § i rättegångsbalken.

8 §

Vittnens skyldighet att berätta vad de vet och rätt att vägra vittna

Ett vittne ska sanningsenligt och utan att förtiga något uppge vad han eller hon vet om

den sak som undersöks. Om ett vittne dock i en rättegång som gäller det brott som undersöks skulle ha rätt att eller skyldighet att vägra vittna med stöd av 17 kap. 10—14 §, 16—21 § eller 22 § 1 eller 2 mom. i rättegångsbalken, har vittnet motsvarande rätt eller skyldighet också vid en förundersökning.

Trots det som i 1 mom. föreskrivs om ett vittnes rätt eller skyldighet att vägra vittna är ett vittne dock skyldigt att vittna, om

1) en i 17 kap. 11 § 2 eller 3 mom., 12 § 1 eller 2 mom., 13 § 1 eller 3 mom., 14 § 1 mom. eller 16 § 1 mom. i rättegångsbalken avsedd person till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits samtycker till att vittnet vittnar,

2) undersökningen gäller ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, eller försök eller medverkan till ett sådant brott, och domstolen vid en rättegång som gäller brottet skulle kunna förpliktiga personen att vittna med stöd av 17 kap. 12 § 3 mom., 13 § 2 eller 3 mom., 14 § 2 mom. eller 20 § 2 mom. i rättegångsbalken,

3) undersökningen gäller ett brott i fråga om vilket det enligt 17 kap. 9 § 3 mom. i rättegångsbalken inte föreligger rätt eller skyldighet att vägra vittna i domstolen, och vittnet inte är en person som avses i 20 § 1 mom. i det kapitlet.

Ett vittne är också skyldigt att lägga fram handlingar och annat bevismaterial som han eller hon innehar och som är av betydelse för förundersökningen, om de enligt 7 kap. 1 § i tvångsmedelslagen skulle kunna tas i beslag och det inte finns något hinder för beslaget enligt 3 § i det kapitlet.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. tillämpas inte på ett vittne som står i ett sådant förhållande till den misstänkte som avses i 17 kap. 17 § 1 mom. i rättegångsbalken.

9 §

Vittnesförhör inför domstol

Om det är uppenbart att ett vittne känner till någon omständighet som är av vikt för att skuldfrågan ska kunna utredas eller för att vinningen av ett brott ska kunna spåras och återtas, och om vittnet vägrar röja denna omständighet trots att han eller hon kan vara

skyldig att göra det, ska frågan om grunden för vägran på undersökningsledarens begäran utredas i domstol. Vittnesförhöret ska hållas i domstol, om det inte finns någon laglig grund för vägran.

11 §

Förhörsvittne

På begäran av den som förhörs ska ett tillförlitligt vittne som är ojävigt enligt 1 § i lagen om jäv för vittnen vid rättshandlingar och förrättningar (734/2015) närvara vid förhöret. Utredaren kan också på eget initiativ tillkalla ett vittne. Om förhöret inte kan skjutas upp utan att undersökningen äventyras, får det trots begäran av den som ska förhöras hållas utan vittne. När en person som inte har fyllt 18 år är misstänkt för brott får han eller hon dock inte förhöras utan vittne, utom om den misstänktes biträde eller lagliga företrädare eller en företrädare för socialmyndigheten är närvarande.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

4 §*

Inspelning av förhör för att användas som bevis

Förhör med målsägande och vittnen ska spelas in som ljud- och bildupptagning, om avsikten är att förhørsberättelsen ska användas som bevis vid rättegång och den förhörde på grund av sin unga ålder eller störningar i de psykiska funktionerna sannolikt inte kan höras personligen utan att orsakas men. Vid förhöret ska beaktas de särskilda krav som den förhördes utvecklingsnivå ställer på förhörsmetoderna, antalet personer som medverkar i förhöret och övriga förhållanden under förhöret. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

* Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) nr 29/2012 (32012L0029); EUT L 315, 14.11.2012 s. 57

Undersökningsledaren kan bestämma att också någon annan än förundersökningsmyndigheten får ställa frågor till den förhörde under förhørsledarens uppsikt. Den misstänkte ska ges möjlighet att ställa frågor till den som förhörs om alla de omständigheter som är av betydelse med tanke på utredningen av ärendet. Om den misstänkte begär det får hans eller hennes frågor också ställas av ett ombud eller biträde. Förhørsledaren kan dock bestämma att frågorna till den som förhörs ska ställas genom förhørsledarens förmedling.

Åklagaren ska ges tillfälle att närvara vid förhöret. Åklagaren har rätt att själv eller genom förhørsledarens förmedling ställa frågor till den som förhörs.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf

Helsingfors den 12 juni 2015

Republikens President
SAULI NIINISTÖ

om förhör och inspelning av förhör ska också tillämpas på

1) en målsägande i åldern 15—17 år som behöver särskilt skydd i synnerhet med beaktande av hans eller hennes personliga omständigheter och brottets natur,

2) en målsägande i åldern 15—17 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 7 § i strafflagen när denne inte vill infinna sig för att höras vid rättegången,

3) en målsägande som fyllt 18 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 7 § i strafflagen när hörande under rättegången skulle äventyra målsägandens hälsa eller orsaka motsvarande betydande skada.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Justitie- och arbetsminister *Jari Lindström*